
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2018:1

Valbarhetsvillkor för domarledamot

Sammanfattning

I betänkandet behandlas kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2018:4 avsnitt 1, Valbarhetsvillkor för domarledamot, i vilken lämnas förslag till kyrkoordningsändring, av innebörd att göra det möjligt för stiftsfullmäktige att vid val av domkapitlets domarledamot besluta om undantag från kravet på kyrkobokföring i en församling inom stiftet. Utskottet instämmer i sak i kyrkostyrelsens förslag men föreslår viss justering föranlett av Kyrkorättsnämndens yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2018:4 avsnitt 1, Valbarhetsvillkor för domarledamot

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Yttrande från Kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2018:4, avsnitt 1 i Kn 2018:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Antalet domstolar utanför storstadsregionerna har sedan kyrkoordningens tillkomst minskat avsevärt. Det är en bidragande orsak till att det på sina håll förekommit svårigheter för stiftsfullmäktige att kunna utse domarledamot i domkapitlet som uppfyller villkoret att vara kyrkobokförd i en församling inom stiftet.

Inom kyrkokansliet upprättades med anledning av detta en promemoria – Undantag från valbarhetsvillkoren för domarledamot – i vilken föreslogs en ändring i 9 kap. 1 § kyrkoordningen så att det blir möjligt för stiftsfullmäktige att vid val av domarledamot till domkapitlet besluta om undantag från kravet på kyrkobokföring i en församling inom stiftet.

Promemorian remissbehandlades på så sätt att den tillsändes stiftet. Svar inkom från alla tretton stift och samtliga remissvar tillstyrkte förslaget.

Kyrkostyrelsen har i sin skrivelse föreslagit följande.

Det görs en ändring i 9 kap. 1 § så att det blir möjligt för stiftsfullmäktige att vid val av domarledamot till domkapitlet besluta om undantag från kravet på kyrkobokföring i en församling inom stiftet.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.

Utskottet instämmer i kyrkostyrelsens bedömning att det finns behov av att genomföra den nu föreslagna förändringen. När det gäller utformningen av bestämmelsen har Kyrkorättsnämnden i sitt yttrande lämnat ett förslag till en delvis annan ordalydelse än i kyrkostyrelsens förslag. Utskottet ansluter sig till Kyrkorättsnämndens yttrande och lämnar förslag enligt *bilaga 1*.

Uppsala den 3 oktober 2018

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Anna-Lena Carlsson, Helena Elmqvist, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Stig Eriksson, Alexander Christiansson, Naima Bahnam Johansson, Johan Blix, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Utskottets förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen att 9 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 §

Domkapitlet ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som är anställd som präst eller diakon i stiftet eller i någon av dess församlingar eller pastorat,
4. en ledamot som är eller har varit ordinarie domare, och
5. tre övriga ledamöter.

För Domkapitlet i Visby stift ska den ledamot som avses i första stycket 3 vara anställd i stiftet eller i någon av stiftets församlingar i Sverige.

Ledamöterna som avses i första stycket 4 och 5 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa.

Ledamöterna som avses i första stycket 4 och 5 och deras ersättare får inte vara vigda till biskop, präst eller diakon. Bestämmelserna för förtroendevalda i 33 kap. om valbarhet, valbarhetshinder och uppdragets upphörande ska tillämpas för dessa. *Stiftsfullmäktige får, i samband med val av den ledamot som avses i första stycket 4 och ersättare för den ledamoten, göra undantag från kravet på kyrkobokföring i en församling inom stiftet i 33 kap. 4 § första stycket 3.*

För biskopen och domprosten som ledamot utses en gemensam ersättare som ska vara präst. För den ledamot som är präst eller diakon utses en ersättare som är präst eller diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är präst ska ersättaren vara diakon. I det fall den ordinarie ledamoten är diakon ska ersättaren vara präst. För den ledamot som är eller har varit ordinarie domare utses en ersättare som uppfyller samma kvalifikationskrav. För de övriga ledamöterna utses tre ersättare.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2019.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2018:1y

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2018:4

I yttrandet behandlas vart ett av skrivelsens tre avsnitt för sig.

Valbarhetsvillkor

I första avsnittet föreslås en sådan ändring i 9 kap. 1 § att stiftsfullmäktige får besluta om undantag från kravet på kyrkobokföring för den som är eller har varit ordinarie domare och väljs till ledamot eller ersättare i domkapitlet.

När det i förslaget talas om att stiftsfullmäktige i samband med val ”får besluta om undantag från kravet på kyrkobokföring i en församling” kan detta uppfattas som att det är fråga om ett separat beslut om ett sådant undantag. Därefter kan man vid ett val tillämpa detta. Avsikten bör vara att man vid ett specifikt val gör ett undantag från kravet på kyrkobokföring i församling. Orden ”besluta om undantag” i det föreslagna tillägget bör därför ersättas av ”göra undantag”.

I övrigt har Kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag inga erinringar mot förslaget.

Ersättning till ordförande i kyrkostyrelsens råd m.m.

I skrivelsens andra avsnitt föreslås i huvudsak ett tillägg i den av kyrkomötet för nationell nivå beslutade ersättningsstadgan vilket medför att Svenska kyrkans arvodesnämnd för den nationella nivån på begäran av kyrkostyrelsen får besluta om fast årligt arvode till ordförande i råd som kyrkostyrelsen tillsätter.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inga erinringar mot förslaget till ändringar i ersättningsstadgan.

Övriga rättelser och ändringar

I skrivelsens tredje avsnitt finns förslag till några olika ändringar i kyrkoordningen.

Kyrkorättsnämnden noterar att det i tredje dels-satsen i ingressen till förslaget till ändringar i kyrkoordningen står lydelse av ”39 kap. 20 § andra stycket”. I enlighet med vad som regelmässigt brukar skrivas bör det bara stå ”39 kap. 20 §”.

I återgivandet av 19 kap. 1 § och 35 kap. 8 § saknas i respektive paragraf det andra stycket. Dessa stycken bör tillföras.

I 39 kap. 20 § står i första stycket, i vilket inte föreslås någon ändring, om val av ”de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket”. I 11 kap 2 § finns dock bara bestämmelser om val av ledamöter. Bestämmelser om val av ersättare som väljs av utlandsförsamlingarna finns i 11 kap. 5 § andra stycket. En hänvisning till den paragrafen bör därför föras in i 39 kap. 20 § första stycket. I andra stycket i samma paragraf kan i bestämmelserna om valbarhet för ledamöter och ersättare göras en hänvisning till paragrafens första stycke. Förslaget till ändringar i 39 kap. 20 § kan då bli följande.

39 kap.

20 §

Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd väljer de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket. I kyrkorådets beslut får de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Den som väljs till ledamot eller ersättare i kyrkomötet enligt 11 kap. 2 § ska vara valbar i en utlandsförsamling. Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 33 kap. 4 §.

Utlandsförsamlingarnas kyrkoråd väljer de ledamöter och ersättare i kyrkomötet som anges i 11 kap. 2 § tredje stycket *respektive 11 kap. 5 § andra stycket*. I kyrkorådets beslut får de ledamöter delta som tillhör Svenska kyrkan och inte har rösträtt vid direkta val till kyrkomötet.

Den som väljs till ledamot eller ersättare i kyrkomötet enligt *första stycket* ska vara valbar i en utlandsförsamling. Det finns ytterligare bestämmelser om valbarhet vid val till kyrkomötet i 33 kap. 4 §.

Förslaget till ändringar i kyrkoordningen innefattar att 56 kap. 6 § ska upphöra att gälla. Det finns kvarstående hänvisningar till denna paragraf i 56 kap. 7 och 8 §§. Konsekvensändringar behöver göras i de båda sistnämnda paragrafen så att där inte längre finns någon hänvisning till en paragraf som föreslås upphöra att gälla.

I övrigt har Kyrkorättsnämnden utifrån sitt granskningsuppdrag inga erinringar mot förslaget.

Hanteringen av Kyrkorättsnämndens yttranden

Det framgår av förarbetena inför inrättandet av Kyrkorättsnämnden att avsikten är att nämndens yttranden, på motsvarande sätt som yttrandena från Kyrkorättsutskottet över kyrkoordningsändringar, ska bifogas betänkandet från det utskott som bereder det ärende som yttrandet avser. Det har dock inte gjorts någon ändring i 4 kap. 19 § i kyrkomötets arbetsordning där det anges att yttranden från Läronämnden och andra utskott ska bifogas ett utskottsbetänkande. Kyrkorättsnämnden ser det som naturligt att även dess yttranden tas med i samma bestämmelse.

Uppsala den 29 augusti 2018

På Kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Stig Eriksson, Mattias Benke, Bengt Kjellgren, Manilla Bergström, Lotta Lind, Mats Törnered och biskop Ragnar Persenius.